

КОЛОТУХА

Катерина Анатоліївна
katyakolotuxa@gmail.com

УДК 342.9

РЕАЛІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ ПРАВА НА ПЕНСІЮ: ДИСКРИМІНАЦІЙНІ ВИТОКИ

IMPLEMENTING OF THE RIGHT TO PENSION BY INTERNALLY DISPLACED PERSONS: DISCRIMINATIVE SOURCES

DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.11\(2\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2020.11(2).2)магістр, Донецький
національний університет
імені Василя Стуса

KOLOTUKHA Kateryna Anatoliivna – master, Donetsk National University after Vasyl Stus

У зв'язку з веденням Україною бойових дій на Сході виникла потреба у правовому захисті внутрішньо переміщених осіб. Надано правові висновки стосовно стану дотримання прав і свобод ВПО у разі отримання ними адміністративних послуг у сфері пенсійного забезпечення. Виявлено проблему створення нерівних умов особам зі статусом ВПО та особам без такого статусу під час реалізації ними права на пенсію. Обґрунтовано необхідність скасування підзаконного акту, який суперечить закону та встановлює дискримінаційні положення щодо ВПО. Аргументовано пропозиції змін до законодавства в частині нових умов призначення/перерахунку пенсії ВПО. Врахування та реалізація отриманих результатів забезпечить відсутність потреби у контролі здійснення виплат за місцем проживання ВПО, та в існуванні окремого порядку виплат пенсії ВПО, припинить дискримінацію ВПО.

* * *

Introduction. The paper establishes that in connection with the conduct of military operations by our state in the east of Ukraine over the past six years, the emergence of a new administrative and legal status of persons-internally displaced persons – is predetermined. It is determined that such persons need enhanced protection and ensuring the exercise of their rights and freedoms from the state, which in practice causes certain difficulties. The special value of social protection of citizens, including the implementation of pension payments to internally displaced persons, is justified.

Purpose: substantiation of proposals to improve the conditions for the provision of administrative services for the renewal and continuation of the payment of IDP pensions and the procedure for making pension payments to IDPs.

Results. The paper analyzes the specifics of providing administrative services to internally displaced persons in the field of pension provision. This publication examines and analyzes the legislation and practical experience of implementing the right to a pension by internally displaced persons, provides legal conclusions on the state of respect for the rights and freedoms of internally displaced persons when they receive administrative services in the field of pension provision. The problem of creating unequal conditions for persons with the status of Internally displaced persons and persons without such status in the exercise of the right to a pension is revealed, which causes discrimination against internally displaced persons, contradicts constitutional principles and international acts. The necessity of repealing a rules that contradicts the law and establishes discriminatory provisions against persons with the status of Internally displaced persons is justified. The proposals of amendments to the legislation regarding new conditions for providing public services related to the appointment/recalculation of pensions to internally displaced persons without reference to the place of residence of such persons and changes in the procedure for maintaining a unified information and analytical system for managing social support for the population of Ukraine.

Conclusion. The results obtained will ensure that there is no need to control the implementation of payments at the place of residence of internally displaced persons, and in the existence of a separate procedure for paying pensions to internally displaced persons and, most importantly, it will stop discrimination against persons with the administrative and legal status of an internally displaced person in comparison with persons without such status.

Ключові слова: внутрішньо переміщені особи, пенсійне забезпечення, адміністративна послуга, дискримінація, пенсія, виплати

Keywords: internally displaced persons, pension provision, administrative service, discrimination, pension, payments

ВСТУП

У процесі інтеграції до європейського правового простору основним завданням України як правової та демократичної держави є ефективне забезпечення прав і свобод громадян. З 2014 р. на сході країни ведуться бойові дії, інакше кажучи, держава перебуває у стані неоголошеної війни. У зв'язку з цим згідно з

інформацією Міністерства соціальної політики України, станом на 30 березня 2020 р. 1 447 025 осіб вимушені були здійснити внутрішнє переміщення з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей, АР Крим на підконтрольні території України [1]. Реалізація законних інтересів таких осіб на практиці створює численні проблеми, вирішення

яких становить один із найважливіших обов'язків держави. Соціальний захист населення, зокрема і здійснення пенсійних виплат внутрішньо переміщеним особам (далі – ВПО), становить базову і важливу гарантію стабільного розвитку суспільства, оскільки охоплює одночасно інтереси як працездатного, так і непрацездатного населення.

Одним із найважливіших нормативних актів, що регулюють питання надання адміністративної послуги з призначення (перерахунку) пенсій, є Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [2], яким, зокрема, встановлюються умови, підстави для призначення та припинення надання вказаної адміністративної послуги для всіх громадян. Спеціальним підзаконним актом у досліджуваній сфері є Порядок здійснення контролю за проведенням соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам за місцем їх фактичного проживання/перебування, який затверджений Постановою КМУ № 365 від 08.06.2016 р. «Деякі питання здійснення соціальних виплат ВПО» [3], яким встановлюються особливості для одержання цієї послуги особами з правовим статусом ВПО, зокрема й певні додаткові умови для здійснення пенсійних виплат, які ставлять ВПО у нерівні умови, порівняно з іншими особами у разі реалізації права на пенсійні виплати.

Різні аспекти надання адміністративних послуг ВПО, забезпечення реалізації їх прав та свобод досліджувались у працях таких вчених як К.О. Крохмальова, А.О. Солодько, Т.І. Доронюк, Н.І. Тищенко, Б.Ю. Піроцький, К.А. Фуглевич та ін. Однак питання про надання адміністративних послуг ВПО саме у сфері пенсійного забезпечення, а також здійснення пенсійних виплат такій категорії осіб залишається недослідженим на науковому рівні, що й зумовлює актуальність обраної теми.

МЕТОЮ дослідження є обґрунтування пропозицій для вдосконалення умов надання адміністративних послуг із поновлення та продовження виплати пенсій ВПО та порядку здійснення пенсійних виплат ВПО.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У дослідженні застосовано методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції положень законодавства та судової практики стосовно надання адміністративних послуг у сфері пенсійного забезпечення ВПО; порівняльно-правовий метод – у частині дослідження умов отримання адміністративних послуг у сфері пенсійного забезпечення особа з правовим статусом ВПО та особами без такого статусу; метод гіпотези – висловлення власних висновків та пропозицій на основі проведеного дослідження тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ

На підставі дослідження та аналізу положень вищезгаданого підзаконного акту, варто звернути увагу, що ним у п. 12 передбачено таку підставу для припинення здійснення виплат пенсії ВПО, як встановлення факту відсутності такої категорії осіб за вказаним у довідці про взяття на облік ВПО місцем проживання, у зв'язку з чим відповідними органами державної влади проводяться перевірки за фактичним місцем проживання ВПО. Жодні подібні перевірки за фак-

тичним місцем знаходження осіб без правового статусу ВПО не проводяться, що свідчить про наявність ознак дискримінації ВПО та обмеження їх свободи пересування, а отже, й про те, що умови надання адміністративних послуг із поновлення та продовження виплати пенсій ВПО, порядок здійснення пенсійних виплат ВПО потребують змін.

На основі аналізу судової практики у справах про оскарження ВПО рішень органів Пенсійного фонду України щодо припинення виплати пенсії [4-6] можна констатувати, що згадані органи приймають такі рішення саме на підставі встановлення факту відсутності ВПО за вказаним у довідці про взяття на облік ВПО місцем проживання, посилаючись на вищезгаданий спеціальний підзаконний акт [3]. Варто звернути увагу, що описана підстава припинення пенсійних виплат не відповідає положенням ч. 1 ст. 49 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [2], якою передбачено перелік підстав для припинення виплат і вказано, що додаткові підстави можуть визначатися лише законом, а не підзаконним актом. Ч. 1 ст. 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» передбачено, що виплата пенсії здійснюється за місцем проживання незалежно від наявності в особи правового статусу ВПО. Водночас варто звернути увагу, що відносно осіб без адміністративно-правового статусу ВПО, яким призначені пенсійні виплати, будь-які перевірки перебування особи за фактичним місцем знаходження особи не здійснюються. З вищенаведеного слідує, що норма про здійснення перевірок фактичного перебування ВПО за адресою місця перебування/проживання, вказаної в довідці ВПО, зумовлює дискримінацію таких осіб відносно інших осіб, яким надається досліджувана адміністративна послуга. Необхідно зауважити, що Європейський суд із прав людини вже визнавав дії нашої держави стосовно припинення виплати пенсії за ознакою місця проживання незаконними та дискримінаційними – справа «Пічкур проти України» [7].

Зважаючи на положення ч. 2 ст. 2 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні», реєстрація місця проживання чи місця перебування особи, або її відсутність не може бути умовою реалізації прав і свобод, передбачених законами чи міжнародними договорами України, або підставою для їх обмеження [8].

Вказана позиція суду узгоджується з практикою Верховного Суду, яка неодноразово викладалась у судових рішеннях, наприклад, від 13.02.2018 р. у справі № 219/9003/17 [9], від 20.02.2018 р. у справі № 234/10770/17 [10] тощо.

Ст. 5 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» передбачено, що дія інших нормативно-правових актів може поширюватися на ці відносини лише у випадках, визначених цим Законом, або у частині, що не суперечить цьому Закону. Виключно цим Законом визначаються, зокрема порядок здійснення пенсійних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням; порядок використання коштів Пенсійним фондом та накопичувальної системи пенсійного страхування [2].

Отже, нормативно-правовим актом, яким визначено

здійснення пенсійних виплат за загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням, є Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09 липня 2003 р., № 1058-IV. Інші нормативно-правові акти у сфері правовідносин, врегульованих Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09 липня 2003 р., № 1058-IV, можуть застосовуватися виключно за умови, якщо вони не суперечать цьому Закону.

Водночас за змістом конституційних норм Кабінет Міністрів України не наділений правом вирішувати питання, які належать до виключної компетенції Верховної Ради України, так само як і приймати правові акти, які підміняють або суперечать законам України.

Особливу увагу варто звернути на те, що у преамбулі названого Закону [2] зазначено, що зміна умов і норм загальнообов'язкового державного пенсійного страхування здійснюється виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

Конституційне поняття «Закон України», на відміну від поняття «законодавство України», не підлягає розширеному тлумаченню, це – нормативно-правовий акт, прийнятий Верховною Радою України у межах повноважень. Зміни до закону вносяться за відповідно встановленою процедурою Верховною Радою України шляхом прийняття закону про внесення змін. Натомість нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України є підзаконними актами.

Водночас Конституція України (ст. 24) [11], Загальна декларація прав людини (ст. 2, 7) [12], Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права (ст. 2) [13], Конвенція про захист прав людини й основоположних свобод (ст. 14, ст. 1 Протоколу № 12 до Конвенції) [14] закріплюють принцип рівності осіб та визначають, що права особи, зокрема й право на соціальний захист має здійснюватися без дискримінації за будь-якою ознакою.

Організаційно-правові засади запобігання та протидії дискримінації визначено Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 6 вересня 2012 р., № 5207-VI [15].

За загальним визначенням ст. 1 названого Закону дискримінація – ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі – певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами у будь-якій формі, встановлений цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Непряма дискримінація – ситуація, за якої вгаслідок реалізації чи застосування формально нейтральних правових норм, критеріїв оцінки, правил, вимог чи практики для особи та/або групи осіб за їх певними ознаками виникають менш сприятливі умови або становище у порівнянні з іншими особами та/або групами осіб, крім випадків, коли їх реалізація чи застосування має правомірну, об'єктивно обґрунтовану

мету, способи досягнення якої є належними та необхідними [16].

З огляду на приписи вищеназваного Закону законодавство України ґрунтується на принципі недискримінації, що передбачає незалежно від певних ознак: забезпечення рівності прав і свобод осіб та/або груп осіб; забезпечення рівності перед законом осіб та/або груп осіб; повагу до гідності кожної людини; забезпечення рівних можливостей осіб та/або груп осіб.

Аналізуючи вищенаведені положення законодавства, можна дійти висновку, що Постановою КМУ № 365 від 08.06.2016 «Деякі питання здійснення соціальних виплат ВПО» як спеціальним підзаконним актом не лише встановлено підставу для припинення виплат, яка не відповідає положенням закону, а й зумовлено дискримінацію осіб із правовим статусом ВПО у разі реалізації ними права на свободу пересування та на соціальний захист. Отже, умови здійснення пенсійних виплат потребують значного вдосконалення, а положення вищевказаного Порядку у частині здійснення контролю за фактичним місцем проживання ВПО – визнанню нечинними.

Вищеперераховані умови та обставини не є єдиним випадком дискримінації осіб зі статусом ВПО під час одержання ними адміністративних послуг у сфері пенсійного забезпечення. Так, положення п. 15 вищезгаданого підзаконного акту, передбачають, що сума соціальних виплат (до яких, зокрема, належить і пенсія), що нараховані ВПО за минулий період, обліковується Пенсійним фондом і виплачується на умовах окремого порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України. Проблема в тому, що жодного такого Порядку досі не прийнято, що перший час становило прогалину у законодавстві, а далі отримало цікавий, однак безрезультатний розвиток подій. Так, ВПО, яким виплата пенсія була призупинена або які внаслідок окупації окремих територій України не могли вчасно щомісячно отримувати пенсію, звертались із вимогою до Пенсійного фонду виплатити пенсію, гарантовану законом та нараховану за минулий період. Пенсійний Фонд у таких ситуаціях відмовляв у виплаті пенсії, посилаючись на п. 15 Постанови КМУ № 365 від 08.06.2016 р., а також зазначав, що виплата пенсії можлива одразу, як тільки буде прийнято спеціальний окремий порядок про виплату сум за минулий період [17, 18].

У рішенні «Суханов та Ільченко проти України» [19] Європейський суд із прав людини наголосив, що зменшення розміру або припинення виплати належним способом встановленої соціальної допомоги може становити втручання у право власності.

Позитивних висновків про те, що у вищезгаданих ситуаціях під час отримання ВПО адміністративної послуги з призначення/відновлення пенсійних виплат порушуються їх права на соціальний захист, власність, рівність дійшов і Окружний суд міста Києва в рішенні 11 червня 2019 р. у справі № 640/18720/18, в якому також зазначив про наявність дискримінації осіб зі статусом ВПО порівняно з іншими особами і яким визнав досліджувані положення п. 15 Постанови КМУ № 365 від 08.06.2016 нечинними [20]. Це рішення оскаржувалось в апеляційному порядку, за результатами якого залишене без змін і набрало закон-

ної сили 12.07.2019 р. Касаційним адміністративним судом Верховного суду 23.12.2019 р. відкрито касаційне провадження у цій справі. Станом на 19.09.2020 р. жодного руху у касаційному провадженні не відбулося.

Не зважаючи на прийняте судові рішення та визнання нечинним положення, що стосуються невиконаних сум за минулий період, Пенсійний фонд надалі продовжує неправомірну практику невиклати пенсій за минулі роки особам зі статусом ВПО, що помітно на підставі аналізу судової практики [21, 22].

Для вирішення вищезазначених існуючих проблем доцільним вбачається врахування та реалізація наступних пропозицій та висновків.

17 липня 2019 р. Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову «Про Єдину інформаційно-аналітичну систему управління соціальною підтримкою населення України (E-SOCIAL)» [23], на підставі якої на Міністерство соціальної політики покладено завдання створити Єдину інформаційно-аналітичну систему управління соціальною підтримкою населення України (E-SOCIAL) та Єдиний державний реєстр соціальної сфери для надання, призначення та виплати соціальної підтримки (соціальних виплат, допомоги, пільг, соціальних послуг та житлових субсидій). Зазначеною Постановою також передбачено, що Єдиний державний реєстр соціальної сфери включає реєстр надавачів соціальної підтримки та реєстр отримувачів соціальної підтримки. Варто звернути увагу, що до видів соціальної підтримки, відомості про які вносяться до відповідних державних реєстрів, не належать пенсійні виплати. Враховуючи те, що такі інформаційні бази даних перебувають на стадії розроблення та наповнення інформації, доцільним є внесення до таких реєстрів і відомостей про надавачів та отримувачів пенсій, що забезпечить облік та достовірність відомостей про одержувачів адміністративних послуг у сфері пенсійного забезпечення, зокрема й призначення, перерахунку, поновлення та продовження виплати пенсій. Для реалізації наведеної пропозиції необхідно внести зміни до п. 1 Положення про Єдиний державний реєстр соціальної сфери, що затверджене вищезгаданою Постановою КМУ, виклавши його у такій редакції: «Єдиний державний реєстр соціальної сфери – це автоматизована система обліку інформації про отримувачів і надавачів соціальних виплат, пенсій, допомоги, пільг, соціальних послуг та житлових субсидій (далі – соціальна підтримка), інформації про відносини надавачів та отримувачів соціальної підтримки».

Також необхідним є внесення змін до ч. 1 ст. 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» у частині виключення умови про те, що виплата пенсій здійснюється за місцем проживання та викладення цієї норми у наступній редакції: «Пенсія виплачується щомісяця, у строк не пізніше 25 числа місяця, за який виплачується пенсія, виключно у грошовій формі в межах підконтрольних територій України організаціями, що здійснюють виплату й доставку пенсій, або через установи банків у порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України».

Такі зміни на законодавчому рівні дозволять надання адміністративної послуги з призначення (перерахунку) пенсійних виплат як ВПО, так і особам без

такого статусу на будь-якій підконтрольній території держави, незалежно від адреси, вказаної у довідці про взяття на облік ВПО та фактичного проживання, передбачать рівні умови реалізації права на пенсійні виплати всім особам.

За умови врахування вищевикладених пропозицій до законодавства, буде відсутня потреба у регулюванні відносин з отримання ВПО адміністративних послуг у сфері пенсійного забезпечення окремим порядком, затвердженим Кабінетом Міністрів України, який звужує обсяг гарантованих Конституцією та законами України прав. У зв'язку з чим обґрунтовано необхідність у скасуванні Постанови КМУ від 08.06.2018 р. № 365.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи вищевикладене, можна стверджувати, що за умови врахування вищенаведених пропозицій буде відсутня потреба у контролі здійснення виплат саме за місцем проживання ВПО, а у зв'язку з цим, – і у проведенні перевірок органами державної влади за відповідністю фактичного проживання за адресою, зазначеною в довідці про взяття на облік ВПО; органи Пенсійного фонду будуть позбавлені можливості посилалися на будь-які положення Постанови КМУ від 08.06.2018 р., № 365, зокрема й стосовно проведення виплати пенсії ВПО, нарахованої за минулий період. Найважливішим чинником є те, що реалізація вищеписаних пропозицій припинить дискримінацію осіб зі статусом ВПО під час надання їм адміністративних послуг у сфері пенсійного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Внутрішньо переміщені особи. Головні новини. *Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України*. URL: www.msp.gov.ua/news/18450.html
2. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09 липня 2003 року, № 1058-IV. *Відомості Верховної Ради*. 2003. №№ 49–51. Ст. 376. (Зі змінами).
3. Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам: Постанова Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року, № 365. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2016-%D0%BF> (Зі змінами).
4. Постанова Верховного суду від 4 вересня 2018 року у справі № 805/402/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76945461>
5. Постанова Верховного суду від 17 липня 2018 року у справі № 265/7888/16-а. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75368863>
6. Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду від 20 листопада 2019 року у справі № 756/10632/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85773550>
7. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Пічкур проти України» від 07 листопада 2013 року. Законодавство України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_984
8. «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні»: Закон України від 11 грудня 2003 року, № 1382-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 15. Ст. 232. (Зі змінами).
9. Постанова Верховного суду від 13.02.2018 р. у справі № 219/9003/17 *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: www.reyestr.court.gov.ua/Review/72288937
10. Постанова Верховного суду від 20.02.2018 р. у

справі № 234/10770/17. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: www.reyestr.court.gov.ua/Review/72364701

11. Конституція України від 28 червня 1996 р., № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. (Зі змінами та доповненнями).

12. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. URL: <http://kr-admin.gov.ua/mol/molod/2.pdf>.

13. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 03 січня 1976 року. Законодавство України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.

14. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 17 липня 1997 року. Законодавство України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

15. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06 вересня 2012 року, № 5206–VI. *Відомості Верховної Ради*. 2013. № 32. Ст. 412. (Зі змінами).

16. Рішення Чернігівського окружного адміністративного суду від 17 травня 2018 року у справі № 825/1458/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: www.reyestr.court.gov.ua/Review/74027050

17. Рішення Запорізького адміністративного суду від 09 січня 2019 року у справі № 280/5131/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: www.reyestr.court.gov.ua/Review/79120381 (дата звернення 19.09.2020).

18. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Суханов та Ільченко проти України» від 26 вересня 2014 року. Законодавство України. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a16#Text

19. Рішення Вінницького окружного адміністративного суду від 06 квітня 2020 року у справі № 120/917/20-а. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88642158>

20. Рішення Вінницького окружного адміністративного суду від 09 квітня 2020 року у справі № 120/926/20-а. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88667581>

21. Рішення Окружного суду міста Києва від 11 червня 2019 року в справі № 640/18720/18. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: www.reyestr.court.gov.ua/Review/82347154

22. Про Єдину інформаційно-аналітичну систему управління соціальною підтримкою населення України (E-SOCIAL): Постанова Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 року, № 676. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/676-2019-%D0%BF> (Зі змінами).

References

1. Internally displaced persons. Top news. *Official site of the Ministry of Social Policy*. URL: www.msp.gov.ua/news/19091.html. (In Ukrainian).

2. On Compulsory State Pension Insurance: Law of Ukraine of July 9, 2003, № 1058–IV. *Information of the Verkhovna Rada*. 2003. № 49–51. Art. 376.

3. Some issues of social benefits for internally displaced persons: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of June 8, 2016, № 365. *Legislation of Ukraine. Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/365-2016-%D0%BF>.

4. Resolution of the Supreme Court of September 4, 2018 in the case № 805/402/18. *Unified state register of court decisions*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76945461> (In Ukrainian).

5. Resolution of the Supreme Court of July 17, 2018 in the case № 265/7888/16-a. *Unified state register of court decisions*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75368863> (In Ukrainian).

6. Resolution of the Sixth Administrative Court of Appeal of November 20, 2019 in the case № 756/10632/18. *Unified state register of court decisions*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85773550> (In Ukrainian).

7. Judgment of the European Court of Human Rights «Pichkur v. Ukraine» of November 07, 2013. *Legislation of Ukraine. Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_984 (In Ukrainian).

8. On Freedom of Movement and Free Choice of Residence in Ukraine: Law of Ukraine of December 11, 2003, 381382–IV. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2004. № 15. Art. 232.

9. Resolution of the Supreme Court of February 02, 2018 in the case № 219/9003/17 *Unified state register of court decisions*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72288937> (In Ukrainian).

10. Resolution of the Supreme Court of February 20, 2018 in the case 234/10770/17. *Unified state register of court decisions*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72364701> (In Ukrainian).

11. Constitution of Ukraine of June 28, 1996, № 254k / 96–VR. *Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 1996. № 30. Art. 141.

12. Universal Declaration of Human Rights of December 10, 1948. URL: <http://kr-admin.gov.ua/mol/molod/2.pdf>.

13. International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights of January 3, 1976. *Legislation of Ukraine. Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text.

14. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of 17 July 1997. *Legislation of Ukraine. Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.

15. On the principles of preventing and combating discrimination in Ukraine: Law of Ukraine of September 6, 2012, № 5206–VI. *Information of the Verkhovna Rada*. 2013. № 32. Art. 412.

16. Decision of the Chernihiv District Administrative Court of May 17, 2018 in the case № 825/1458/18. *Unified state register of court decisions*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74027050> (In Ukrainian).

17. Decision of the Zaporizhia District Administrative Court of January 09, 2019 in the case № 280/5131/18. *Unified state register of court decisions*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79120381> (In Ukrainian).

18. Judgment of the European Court of Human Rights «Sukhanov and Ilchenko v. Ukraine» of September 26, 2014. *Legislation of Ukraine. Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a16#Text (In Ukrainian).

19. Decision of the Vinnytsia District Administrative Court of April 06, 2020 in the case № 120/917/20-a. *Unified state register of court decisions*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88642158> (In Ukrainian).

20. Decision of the Vinnytsia District Administrative Court of April 09, 2020 in the case № 120/926/20-a. *Unified state register of court decisions*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88667581> (In Ukrainian).

21. Decision of the District Administrative Court of Kyiv of June 11, 2019 2020 in the case № 640/18720/18. *Unified state register of court decisions*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82347154> (In Ukrainian).

22. About the Unified information-analytical system of management of social support of the population of Ukraine (E-SOCIAL): Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 17, 2019. 676. *Legislation of Ukraine. Official site of the Verkhovna Rada of Ukraine*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/676-2019-%D0%BF>.